

De Vrouwenlagerij
Ilja Gort
roman

LEESFRAGMENT

In een Frans dorpje nemen vier vrouwen
wraak op de mannen in hun leven

Over dit boek

Als de enige slager in een Frans dorp plotseling sterft, nemen zijn dochter en haar nietsnuttige man de zaak over. Dit is het begin van een reeks dramatische gebeurtenissen, lugubere incidenten en romantische misverstanden die het leven in het dorpje voorgoed veranderen.

Op Roald Dahl-achtige wijze beschrijft Ilja Gort wat er gebeurt als vier vrouwen het recht in eigen hand nemen. Deze met vaart geschreven roman ontroert en weet ook de lachspieren te prikkelen.

Ilja Gort

De Vrouwenslagerij

roman

GORT
PUBLISHERS

6e druk, 2023

5e druk, 2021

4e druk, 2018

3e druk, 2018

2e druk, 2016

1e druk, 2012

© 2023 Ilja Gort, Saint-Romain-La-Virvée/Amersfoort

Gort Publishers, Amersfoort

ISBN 978-90-833432-0-4

Eerder verschenen onder ISBN 9789082701555 bij

Slurp Publishers

NUR 301

Omslagontwerp & typografie: Ilja Gort & Caroline d'Hollosy

Foto auteur: Caroline d'Hollosy

info@gortpublishers.nl

GORT
PUBLISHERS

www.gortpublishers.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotografie, scan, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gort Publishers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Dit boek is gedrukt op papier dat het kenmerk van de Forest Stewardship Council (FSC) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Een flink deel van de grondstof is afkomstig uit bossen en plantages die worden beheerd volgens de regels van FSC. Van het andere deel van de grondstof is vastgesteld dat hiervoor geen houtkap in de laatste resten waardevol bos heeft plaatsgevonden. Daarom mag dit papier het FSC Mixed Sources-label dragen. Voor dit boek is het FSC-gecertificeerde Munkenprint gebruikt. Dit papier is 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt en wordt geleverd door Arctic Paper Munkedals AB, Zweden.

Hoofdstuk 1

Pépins gezicht zag eruit alsof zijn moeder tijdens zijn geboorte de hik had gekregen. Hij stond in de deuropening van zijn minisupermarkt en keek uit over het plein. Niet dat daar veel te zien was, want er gebeurde weinig in Salves. Het lag verstopt in de Franse Pyreneeën en bestond uit een handjevol huizen, een pleintje, een bar en twee winkels. Er was niets te doen en niets te bezichtigen.

Tegenover het terras van Bar Restaurant Hotel de la Place stond een oude Nissan-fourwheeldrive in de brandende zon. Half eronder lag een hond met zijn kop op zijn poten te slapen. Een paar zwaluwen scheerden over het lege plein, hun schrille gepiep weerkaatsend tegen de huizen.

Pépin gaapte en rekte zich uit. Hij tastte in zijn broekzak naar zijn sigaretten en stak er een op. Hij inhaleerde en blies de rook gedachteloos weer uit. Een windvlaag deed het vliegendordijn naar buiten waaien. Een van de strengen sloeg tegen de sigaret, vonkjes vielen op zijn hand. Tegelijkertijd ging achter hem in de winkel een telefoon over. Vloekend smet hij zijn peuk weg en draaide zich om: 'Jeannette! Niet gaan zitten leuteren nu! Ga het magazijn opruimen!'

Zijn enige werkneemster drukte zuchtend de beller weg, legde haar roddelblad neer en wurmde zich achter de kassa vandaan. Met haar omvangrijke achterste schommelde ze langs de volgepropte schappen van het schemerige winkeltje.

In de enige andere winkel van Salves heerste aanzienlijk

meer activiteit. Boucherie Guy Chevalier was gehuisvest aan de rand van het dorp. Ondanks dat de slagerij een beetje uit de loop lag, leed zij niet aan gebrek aan klandizie. In tegenstelling tot Pépin verstond slager Guy de kunst van het converseren. Bovendien slaagde hij erin om zijn werkzaamheden met groot vakmanschap te verrichten, zonder dat het gesprek daar onder leed.

‘Wat mag het zijn?’

Madame Faucon wees door het glas van de toonbank op een kaalgeplukte kip. ‘Die kip daar. Maar dan de helft.’

Guy pakte de kip en legde hem op een stalen heggenschaar die op zijn werkbank was geschroefd. ‘Hoe is het eigenlijk met die neef van u, die voetballer? Koppie d’r af?’ Onder het spreken schikte hij de bungelende hals van de kip op het onderste mes.

‘Ja, doe maar. Hij heeft een blessure.’

Met een vochtig gekraak knipte Guy de kop van de naakte huisvogel. ‘Oh? Wat heeft hij dan?’ De kippenkop kletste op de toonbank, de snavel halfopen. Er droop een beetje roze vocht uit.

‘Hij moet geopereerd. Aan z’n meniscus.’

‘Oei, da’s niet best.’ Guy legde de kip overlangs op de onderste schaarhelft. ‘Hoe lang gaat ’t duren?’ Met één beweging van de schaar knipte hij het karkas doormidden, rolde een helft in een stuk papier en keek zijn klant afwachting aan.

Jaren geleden was zijn vrouw er vandoor gegaan met een ver-
tegenwoordiger. Sindsdien dreef Guy de slagerij samen met zijn
dochter Bernadette. Een goedgevulde, vrolijke meid met zwart
haar en bruine ogen. Net als haar vader werkte ze tijdens de
conversatie met de klanten snel en behendig door.

De koude, rondom betegelde slagerij was niet bepaald een

haard van gezelligheid, maar de dorpelingen kwamen er graag. Voor hen was de dagelijkse gang naar de slagerswinkel het uitje van de dag: men kwam elkaar tegen, maakte een praatje, besprak de laatste nieuwtjes. Tijd speelde daarbij geen rol van belang.

‘Wat een dag!’ Zuchtend kwam Bruno de slagerij binnen. Hij was ‘bien gonflé’, zoals dat in deze streek heette: klein van stuk en een kilo of twintig te zwaar.

‘Ha, chérie!’ riep Bernadette. Ze stopte met schoonmaken en draaide haar man haar wang toe. ‘Hoe is het? Hoe was je dag?’

‘Ruk.’ Hij kuste haar vluchtig, trok de deur met het opschrift PRIVÉ open en kloste zonder verder een woord te zeggen de trap op naar het woonhuis.

Guy kwam uit het slachtgedeelte achter de slagerij. ‘Ha, het zonnetje in huis is binnen, hoor ik.’

‘Ach, hij is moe.’ Bernadette wrong haar schoonmaakdoekje uit boven een emmer sop. ‘Het is zwaar werk hoor, de bouw.’

‘Voor hem is elk werk zwaar. Sluit jij af?’

‘Is goed. Hoe lang ben jij daar nog bezig?’

‘Halfuurtje.’

‘Dan kom ik je zo helpen, als ik hier klaar ben.’

Bernadette hield van de slachterij. Als kind al vond ze het prachtig wanneer een boer een koe kwam brengen. Het geheimzinnige gestommel in de aanhanger. De opwinding als de deur openging en het dier naar buiten werd gedreven. Paniekerig, met wit wegdraaiende ogen. Het schichtige geroffel van de hoeven op de loopplank. Van haar vader had ze geleerd hoe je ze op hun gemak kon stellen. Sussende woordjes, strelen over

de vacht, je hand over natte, snuivende neusgaten leggen. Het besef dat ze overwicht kon hebben op zo'n groot ademend beest gaf haar zelfvertrouwen. Samen met haar vader voelde ze zich groot en sterk.

Het daadwerkelijke slachten dat daarop volgde, bekoorde haar minder, maar het hoorde erbij. Zo'n koe had een mooi leven gehad. Grazend in een bergwei, haar kleintjes om zich heen. En ja, aan alles komt een eind. Deze levensfilosofie had ze zich al op jonge leeftijd eigen gemaakt, en nuchter en zonder problemen had ze leren omgaan met de dood.

Spelenderwijs had de kleine Bernadette zich bekwaamd in het gebruik van scherpe messen en al op vroege leeftijd onderrichtte haar vader haar in het gebruik van het schietmasker, de beenderzaag en de wolf, een zware gehaktmolen waarmee hij de botten vermaalde.

Bernadette en haar vader sopten de slagerij tot hij blinkend schoon was en klaar voor een nieuwe dag. Nadat alles aan kant was, liepen ze de trap op. Toen ze de woonkamer binnenkwamen, zat Bruno op de bank tv te kijken. Naast hem een geopende zak chips. Hij sloeg geen acht op de binnenkomers.

'Bruno, bonsoir,' groette Guy.

Bruno deed een greep in de zak en propte een hand chips in zijn mond. Kauwend gromde hij iets wat als een begroeting kon worden opgevat. Met een zucht liet Guy zich in zijn stoel ploffen.

Bernadette liep naar de keuken. 'Help je even met eten maken, chéri?'

Bruno reageerde niet en bleef naar de tv staren.

'Chéri?'

'Ja! Wát nou!'

'We gaan eten maken, kom je even helpen?'

‘Ja, nee zeg! Nou wordt ie lekker! Ik heb de hele dag gewerkt. Ik ben moe!’

Guy keek op van zijn krant. ‘Wij hebben ook de hele dag gewerkt, jongen.’

‘Ja, maar ik heb klotewerk. Ik baal!’

Bernadette liep terug de kamer in. ‘Maar je baalt al zo lang! Ik hoor al jaren niks anders. Waarom hou je er niet gewoon mee op?’

Hij snoof minachtend. ‘Ja, goed idee. En dan?’

‘Waarom kom je niet in de slagerij helpen?’ Ze wendde zich tot haar vader. ‘Bruno kan toch komen helpen, pa? Er is werk genoeg..’

‘Dan zal hij toch eerst het vak moeten leren.’ Van achter zijn krant voegde hij er onhoorbaar aan toe: ‘... én leren werken...’

‘Maar dat is helemaal geen probleem!’ Met een trefzekere greep pakte ze een brochure uit de keukenla. ‘Hier, kijk, pa! Avondcursus slagersvakbedrijf!’

In de discussie die hierop volgde werd het duidelijk dat Bruno weinig warme gevoelens koesterde voor een avondlijk bijscholingsprogramma. De gedachte om zijn werk in de bouw op te zeggen, sprak hem daarentegen wél aan. Meteen de volgende dag voegde hij de daad bij het woord. Om negen uur ’s ochtends belde hij de voorman en nam ontslag.

‘Goed gedaan,’ prees Bernadette hem. ‘Nu kun je lekker thuis op je gemak studeren.’

Bruno keek op. ‘Studeren?’

‘Ja.’ Bernadette overhandigde hem een dik boek. ‘Voilà, het *Handboek voor de slager*; de bijbel van de slagerij. Hier staat alles in. Neem er rustig de tijd voor. Ik ben in de winkel. Als je ergens niet uit komt, of je wilt wat vragen, hoor ik het wel.’ Ze verliet de kamer om haar vader te gaan helpen.

Nog geen halfuur later stond Bruno opeens beneden.

‘Zo.’ Hij liep naar de schoonmaakkast, nam er een witte slagersjas uit en begon die aan te trekken. ‘We gaan maar ’ns beginnen.’

In het *Handboek voor de slager*, dat achthonderddrieëndertig bladzijden telt, was hij niet verder gekomen dan bladzij één. Daarna had hij het lijvige boekwerk met een verwensing terzijde gesmeten en was nog navloekend de trap af gebolderd.

Maar de carrièreswitch van Bernadettes echtgenoot bracht niet de gewenste voorspoed. Integendeel. Bruno verrichtte het werk in de slagerij met dezelfde liefdeloosheid als voorheen in de bouw. Hij gedroeg zich nors en onvriendelijk. Een zure bom in de blijmoedige slagerij. Maar niemand in Salves keek daarvan op. Men kende Bruno en zijn stuurse gedrag al van kinds af aan en accepteerde het.

Dat werd allemaal anders toen Guy aan het eind van de zomer plotseling overleed.

Hoofdstuk 2

Bernadette was in shock. Nooit was het in haar opgekomen dat haar vader dood zou kunnen gaan. Vaders gaan niet dood. Koeien, die gaan dood. En schapen en varkens. Maar vaders niet. Vaders zijn er gewoon. Altijd. Op de deur van de slagerij werd het bordje FERMÉ niet meer omgedraaid. De rolluiken bleven omlaag.

Bernadette had zich opgesloten in het huis, zodat Bruno alleen moest afreizen naar de stad om, op zijn eigen onbeholpen wijze, de begrafenis voor te bereiden. Alle goedbedoelde pogingen van dorpsgenoten ten spijt, deed Bernadette de deur van de slagerij niet meer open. Ze kon niet praten en niet denken, haar hoofd zat vol met leegte. Ze zat in de woonkamer boven de winkel en staarde voor zich uit zonder iets te zien.

Haar vriendin Lucie liet het er echter niet bij zitten. Ze was klein van stuk, maar kwiek en doortastend. Na twee dagen vergeefse pogingen tot contact, wist zij zich door een openstaand bovenlicht in de achterdeur van de slachterij te wurmen. Ze sloop de trap op naar het woongedeelte en klopte zachtjes op de kamerdeur.

‘Bernadette! Ik ben het, Lucie! Hoe is het met je? Doe ’ns open...’

Er kwam geen reactie. Ze klopte harder.

‘Bernadette! Alsjeblieft!’ Haar stem klonk smekend. ‘Ik ben het, Lucie! Doe open! We maken ons zorgen om je!’

Het bleef stil aan de andere kant.

Opnieuw roffelde Lucie op het hout. 'Bernadette! Als-je-blijft... Ik heb nieuws. Over je vader.'

Binnen werd een stoel verschoven. Even later ging de deur op een kier. Met dikke, rood omwalde ogen staarde Bernadette haar vriendin aan. Ze begreep het niet. Nieuws? Over haar vader? Was hij dan niet dood? Ze opende de deur helemaal.

Lucie wierp zich tegen de borst van haar vriendin en omhelsde haar, iets waarvoor ze op haar tenen moest gaan staan.

'Arme schat...'

Bernadette begroef haar gezicht tussen Lucies hals en schouder en begon te huilen. Haar lichaam schokte onder de golven opgekropt verdriet. Lucie streelde de brede rug en sprak sussende woordjes. 'Arme schat... Arme, arme schat...'

Lucie had de dokter gesproken. Guy was overleden aan de gevolgen van een dichtgeslibde kransslagader. Een mooie dood. Zomaar ineens weg, zonder lijden. Hij had er niets van gemerkt. Lucie tekende ervoor, benadrukte ze. Het leven gaat door, en werk was de beste remedie. Afleiding door stevig aan te pakken. Bovendien moest de slagerij weer open, zo zou Guy het gewild hebben. Er was werk aan de winkel.

Lucie nam Bernadette mee naar de Pompes funèbres in de stad. Daar kozen ze een passend grafmonument uit en twee weken na zijn verscheiden, rustte Guy Chevalier op het dorpskerkhofje van Salves onder een grafsteen van glanzend marmer, waar op verzoek van Bernadette een vrolijk lachende koeienkop van brons op was aangebracht.

De volgende morgen liet Bernadette de rolluiken van de slagerij omhoog ratelen en draaide het bordje van FERMÉ op OUVERT.

Het was al vroeg druk; de klanten kwamen massaal hun medeleven betuigen en de hele dag door werden er bloemstukken bezorgd. Iedereen was vol medelijden met Bernadette. Men sprak bemoedigende woorden en gaf wijze raad.

Lucie was er ook. Ze droeg haar blonde haar in een kwiek staartje en sprong bij waar ze kon. Dat was nodig, want Bernadette was totaal niet aangesloten. De goedbedoelde steunbetuigingen van de klanten drongen niet tot haar door. Als verdoofd deed ze haar werk. Af en toe stakte ze midden in een beweging en keek verdwaasd naar wat ze in haar hand hield, alsof ze geen idee had wat ze aan het doen was.

Bruno daarentegen, zag haarscherp de mogelijkheden die Bernadettes impasse hem bood en hij greep zijn kans.

Hoofdstuk 3

‘Doe mij die kip maar,’ wees madame Faucon door het glas van de toonbank. ‘Maar dan de helft.’

Bruno leunde op het handvat van de stalen vleesschaar en fronste onwillig naar de kip. ‘De helft? En de andere helft dan? Aan wie moet ik die dan verkopen?’

Verwonderd schudde madame Faucon haar grijze krulletjes. ‘Aan wie? Nou gewoon, aan de volgende klant.’

‘En als die niet komt? Het is bijna sluitingstijd. Straks blijf ik met een onverkoopbare halve kip zitten. Nee. Halve kippen doen we niet.’ Hij pakte de kip en hield die vragend omhoog. ‘Nou, wat wordt het? Een hele dan maar?’

Madame Faucon kneep haar lippen samen en schudde gedeceerd haar hoofd. ‘Nee. Dan hoeft ik ’m niet.’

‘Prima.’ Hij legde de kip weer terug. ‘U zegt ’t maar. Anders nog?’

‘Nee, dank je.’ Verontwaardigd draaide ze zich om en verliet met geheven hoofd de slagerij.

Lucie kwam uit de slachterij. ‘Wat was dat?’

‘Ach, dat stomme wijf wil dat ik m’n kippen voor d’r doormidden ga staan knippen. Ik heb wel wat beters te doen.’ Hij wierp een blik op zijn horloge. ‘Ga maar opruimen. Het is mooi geweest.’

Verbaasd wees Lucie op de slagerijklok. ‘Het is zes uur! We zijn nog zeker een uur open!’

‘Onzin. Er komt toch niemand meer. Kom op, opruimen

die hap! We gaan sluiten.'

Lucie haalde haar schouders op. 'Wat jij wil,' mompelde ze en liep naar de schoonmaakkast.

Toen ze Bernadette verslag deed van Bruno's bedrijfsvoering, reageerde die nauwelijks. Ze keek Lucie wezenloos aan en knipperde verstrooid met haar ogen. Lucie herhaalde haar relaas, maar Bernadette zuchtte moedeloos: 'Ach, laat hem toch. Wat maakt 't uit...'

De slagerij was al weer een paar weken open en beetje bij beetje begon Bernadette uit haar lethargie te ontwaken. Dat kwam niet in de laatste plaats door vriendin Lucie. Ze was opgewekt en leergierig en Bernadette kreeg er plezier in haar dezelfde kneepjes van het slagervak bij te brengen die zij van haar vader had geleerd.

Op een avond zaten Bernadette en Bruno aan tafel in de woonkeuken. Bruno deed zich te goed aan de cassoulet die zijn vrouw had gemaakt. 'De cirkelmaaier' noemde haar vader hem wel, omdat hij alles opat wat binnen zijn reikwijdte kwam. Wanneer hij at, had hij nergens anders aandacht voor. Gulzig schrokte hij grote happen naar binnen en slikte die door met binnensmondse grommende geluiden.

'In het vervolg,' sprak Bruno met volle mond, 'blijven we ook op zaterdag open.'

Bernadette fronste verbaasd. 'Maar 's zaterdags doe ik de administratie!'

'Dat kan ook zondag.' Hij veegde zijn bord schoon met een kontje brood, stak dat in zijn mond en voegde er kauwend aan toe: 'We hebben Lucie toch.' Tijdens het spreken vielen er stukjes brood uit zijn mond die landden op zijn immer uitdijende buik.

‘Lucie moet het nog leren,’ protesteerde Bernadette. ‘En ze is er niet elke dag.’

‘Dan komt ze maar wat vaker,’ gromde Bruno. ‘Dat zal ze niet erg vinden. Is ze tenminste even weg bij die lamlul van d’r.’

Dat laatste was juist: Lucies vriend Ben was een cynische klaploper die onder het motto ‘Alles is niks’ vrijwel de hele dag in de Bar de la Place hing. In dat opzicht was het werk in de slagerij voor Lucie inderdaad een uitkomst.

‘Die eikel van een Pépin verkoopt vlees,’ vervolgde Bruno, ‘terwijl ik hier de slager ben.’

‘Alleen maar droge worst!’ protesteerde Bernadette.

‘Dat is ook vlees. En hij is op zaterdag open. Nou, als hij het kan, kan ik het ook. Dat ene dagje kun jij er makkelijk bij hebben.’ Hij tilde zijn bord op en hield het naast de pan.

Toen Bernadette niet snel genoeg reageerde, tikte hij er driftig mee tegen de rand. ‘Halloo!’

‘Oh, wil je nog een beetje?’ Ze schepte hem op.

‘In het vervolg blijven we ’s zaterdags open,’ verordonneerde Bruno en hervatte luidruchtig zijn maaltijd.

Met Lucie werd afgesproken dat ze vijf dagen in de week zou komen helpen. Vanwege haar geringe lengte moest ze in de slagerij op een omgekeerd kratje staan, maar dat werd ruimschoots gecompenseerd door haar enthousiasme en haar blijmoedige karakter. Voor het eerst in weken klonk er weer gelach in de slagerij.

De twee vriendinnen wisten het zo te plooiën dat Bruno zich achter in de slagerij bezighield met schoonmaken en inpakken, terwijl zij met z’n tweeën de klanten bedienden. Zij aan zij stonden de vrouwen in hun helderwitte slagersjassen achter de toonbank; de grote zwarte met beide benen op de grond, de kleine blonde op haar kratje.

Hoofdstuk 4

Eric Leblanc wilde Bayonne, vier mooie plakken. Bernadette wipte een van de bruingerookte varkenspoten van een vleeshaak en manoeuvreerde die op de snijmachine.

‘Jambon de Bayonne,’ zei ze tegen Lucie, ‘dat eet je bij het apéritief, dus dan moet je daar ook een feestje van maken.’ Ze legde een vetvrij papier op de toonbank, stelde de machine op de juiste snijdikte en zette hem aan.

Zacht zoemend kwam hij tot leven. Sneller en sneller begon het mes rond te draaien. Ze drukte de ham ertegenaan. *Dzing...* Als een kostbaar document ving ze de lange rode plak op en vlijde die in een sierlijke zwanenhalskrul op het papier.

‘Kijk ’ns, zo mooi sappig! Geen spoortje vet.’ Ze sneed een tweede krul en legde die voorzichtig op de eerste. ‘Negen maanden gerijpt. Er zit ijzer in en eiwitten. Goed voor mensen met bloedarmoede.’ Ze sneed een derde en een vierde plak en vouwde het papier zorgvuldig dicht. ‘Heel losjes inpakken, ze mogen niet indeuken; dat is zonde.’ Ze legde het pakje op de toonbank. ‘Voilà, Eric. Bon appétit. Anders nog iets?’

Terwijl Lucie de ham aansloeg op de kassa en afrekende, wijdde Bernadette zich aan de volgende klant. ‘Bonjour, madame Faucon, alles goed met u?’

‘Nou, ik zie dat het met jou in ieder geval al weer een stuk beter gaat, meisje. Dat doet me goed.’ Ze knikte tevreden.

Bernadette glimlachte flauwtjes. ‘Ça va, ça va. We doen ons best. Elke dag een beetje, zullen we maar zeggen. En Lucie is

een grote steun voor me. Hè Luus?’ Onder het spreken legde ze even haar hand op Lucies schouder. ‘Wat mag het zijn, madame Faucon?’

Madame Faucon wees. ‘Die kip daar, maar dan de helft.’
‘Tuurlijk. Pas de problème!’

Bruno’s taak was om achter in de slagerij de bestellingen in te pakken, maar zodra er een bekende van hem binnenkwam, liet hij zijn werk in de steek en liep naar voren. Hij posteerde zich dan bij de hoek van de toonbank en leunde erop alsof hij aan de bar stond.

‘Hé, Jacques, bonjour! Ça va?’

‘Bonjour, Bruno. Ja, nee, prima. Alles goed.’ Jacques wierp een blik op de twee hardwerkende vrouwen. ‘En hier ook, zie ik. Blij dat ’t weer wat beter gaat met Bernadette. Wat een ellende allemaal, hè?’

Tevreden nam Bruno de twee vrouwen op. ‘Ja, die wijven van me doen het prima.’ Hij verhief zijn stem: ‘Lucie! Maak even die snijplank schoon!’

Lucie stond net af te rekenen met een klant en draaide zich verbaasd om. ‘Huh? Snijplank? Waar?’

Bruno wees. ‘Die daar. Goed schoonmaken, graag!’ Hij wendde zich weer tot Jacques. ‘In mijn slagerij werk ik het liefst met wijven. Maar je moet ze wel kort houden, weet je. Anders heb je d’r geen zak an.’

Kennelijk ontbrak het Jacques aan ervaring op dit punt. Twijfelend fronste hij zijn wenkbrauwen. ‘Tja, eh, kweenie...’

‘Wijven...’ verzuchtte Bruno. ‘Ze zijn handig om te hebben, maar het is vooral een hoop gedoe: of ze zijn ongesteld, of ze worden het. Maar met goeie leiding kom je d’r een heel eind mee.’ Hij knipoogde en boog zich iets voorover. ‘Weet jij het

verschil tussen een vrouw en een rubber handschoen?’

‘Wat mag het zijn, Jacques!’ riep Bernadette.

‘Spreek je later, Bruno,’ zei Jacques. Hij liep naar het andere eind van de toonbank. ‘Bonjour, Bernadette. Alles goed met jou?’

‘Jazeker. Prima. Dank je. Wat kan ik voor je doen?’

‘Entrecôtes. Acht stuks.’

‘Ah! Lucie, dat mag jij doen. Jacques wil acht mooie entrecôtes. Vind je dat goed, Jacques? Dat Lucie dat voor je doet? Zij moet het vak leren.’

‘Tuurlijk! Ik heb alle tijd.’

Lucie stapte van haar kratje, liep ermee naar Bernadette en ging er weer op staan.

‘Bonjour, Jacques.’

‘Bonjour, ma petite.’

Bernadette deed de deur van de koelcel open en ging naar binnen. Toen ze er weer uit kwam, droeg ze een halve koe over haar schouders. Daar is kracht voor nodig en dan nog lukt het alleen met een speciale greep die de ‘brandweergreep’ wordt genoemd: de armen gespreid, de handen om de uiteinden van de voor- en de achterpoot van de koe. Hoofd recht houden en dan de poten over je schouders naar elkaar toe trekken, zodat je als het ware een das van dode koe omdoet. Op die manier blijf je in balans om het gewicht van het beest te kunnen torsen.

‘Wauw!’ Lucie wilde helpen, maar met een soepele beweging liet Bernadette het karkas van haar schouders op het hakblok glijden. Met een kletsende slag sloeg het vlees op het hout, een paar druppels bloed spatten op haar witte jas. Ze besteedde er geen aandacht aan en deed tevreden een stap achteruit.

De slagerijlampen verlichtten de gapende buikopening bedekt met paarsig buikvlies, waar de doorgezaagde ribben

wit doorheen glansden. Er drupte een beetje bloed op het hakblok.

‘Voilà,’ lachte Bernadette naar Lucie. ‘Snij daar maar ’ns acht mooie entrecôtes af. Maar dan moet je eerst het juiste gereedschap kiezen.’ Ze wees naar de muur. ‘Ga je gang.’

Weifelend gleed Lucies blik over de verzameling hak-, steek- en snijgerei aan de wand. Na een korte aarzeling nam ze een vervaarlijk uitziende vleesbijl ter hand. Vragend keek ze op.

Bernadette schudde haar hoofd. ‘Bij zo’n groot beest is je eerste impuls misschien om te gaan hakken, maar kijk,’ ze pakte een klein mes met een slank lemmet, ‘dit is het mes dat een slager het meest gebruikt. Door het slanke, flexibele lemmet snijdt het heel soepel. Je prikt het tussen twee ribben...’ Ze stak het in het vlees en sneed naar beneden. ‘... en als je dan het bot volgt, glijdt het erdoorheen als een mes door de boter.’ Ze trok het mes eruit en hield het omhoog. ‘Met dit mesje haal je een hele koe uit elkaar.’

Lucie knipperde met haar ogen. ‘Juist, ja...’

Nadat Jacques met een tas vol entrecôtes de winkel had verlaten, zei Bernadette tegen Lucie: ‘Goed snijden is niet moeilijk. Zal ik het je leren?’

‘Ja, eh, prima, doe maar.’

Bernadette greep een groot vleesmes van het hakblok en stak het omhoog tussen hen in. Lucie deed een stapje achteruit.

‘Zo moet je een mes vasthouden,’ zei Bernadette onverstoorbaar. ‘Alsof je iemand een hand geeft. Met een stevige greep.’ Ze rechte haar schouders en zette zich in postuur. ‘Recht voor het hakblok staan, schouders naar achteren. Stevig op twee benen, voeten uit elkaar.’ Ze stak het mes in de lucht en draaide het tot het licht ving en het staal blikkerde. ‘Mensen

zijn vaak bang voor het mes. Maar dat hoeft niet. Als je het goed doet, is het mes je vriend. Proberen?’ Ze stak Lucie het vlijmscherpe slageregereedschap toe.

In een reflex stak die haar hand uit. Even aarzelde ze, toen gleed haar hand om het heft van het mes. Het voelde goed.